

Družinsko podjetje, ki se širi še na biološka zdravila

V podjetju Labena so slavnostno odprli nove laboratorije; v treh letih so vanje vložili štiri milijone evrov

F MATEJA BERTONCELJ
mateja.bertoncelj@finance.si

Poleg laboratorija za analitiko v farmacevtiki so v zadnjih dveh letih zgradili in opremili še molekularni laboratorij. V njih izvajajo že 20 raziskovalnih projektov za kupce iz Slovenije, ZDA in držav jugovzhodne Evrope. Opravljajo tudi analize celičnih linij, ki se uporabljajo za proizvodnjo bioloških zdravil. »V treh letih smo v laboratorije, kjer imamo 30 zaposlenih, vložili štiri milijone evrov,« je povedal direktor Labene Borut Čeh.

Polovico naložbe so financirali iz lastnih sredstev, polovico pa z dolgoročnima posojiloma SID banke in podjetniškega sklada. »Ti ugodni posojili nam omogočata nadaljnji razvoj,« je pojasnil Borut Čeh.

Ljubljansko podjetje Labena je Borutova mama Irena Lemut Čeh ustanovila pred 25 leti. Lani so prihodke povečali za 15 odstotkov, na nekaj več kot štiri

milijone evrov, in ustvarili okoli 300 tisoč evrov čistega dobička. Dodana vrednost na zaposlenega je bila prek 50 tisoč evrov. Labena na tujih trgih ustvari približno tretjino prihodkov.

Začeli so s prodajo laboratorijske in visokotehnološke opreme, ki jo po meri kupca nadgrajujejo z algoritmi, aplikacijami oziroma programsko opremo. Potem ko so leta 2015 odkupili laboratorije od podjetja Bia Separations in obdržali izvorno ime Bia Separations CRO (Contact Research Organization), so njegovo dejavnost uspešno nadgradili z razvojnoraziskovalnimi storitvami, storitvami kontrole kakovosti zdravil in analitskim laboratorijem za farmacijo, v zadnjih dveh letih so mu dodali še laboratorij molekularne biologije.

Iščejo nove sodelavce

V skupini Labena so lani ustvarili 8,9 milijona evrov prihodkov. Skupina ima poleg podjetja v Sloveniji še sedem regionalnih pisarn. Vsega skupaj imajo 70 zaposlenih. V zadnjih dveh letih so zaposlili več kot

deset novih sodelavcev, trenutno za delo v laboratoriju v Ljubljani iščejo še dva, je povedal Borut Čeh. Velika večina zaposlenih v Labeni ima univerzitetno izobrazbo, deset odstotkov je doktorjev in magistrstov znanosti. Zaposlujejo strokovnjake s področja kemije, farmacije, biokemije, biotehnologije, molekularne biologije in računalništva.

Glavni kupci so farmacevti

Njihovi kupci so večinoma farmacevti. V širši regiji delajo za večino lokalnih in svetovnih farmacevtskih velikanov, storitve laboratorijev pa uspešno prodajajo tudi v Franciji, Nemčiji, Avstriji, na Švedskem in v Švici. Farmacevtska industrija je eno najzahtevnejših in najbolj reguliranih trgov, in če želiš delati na tem področju, je najprej treba pridobiti ustrezna dovoljenja. Labena ima dovoljenje za opravljanje dela od Evropske agencije za zdravila, ki jo v Sloveniji zastopa JAZMP (Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke). Registrirani so tudi pri ameriškem

FDA (Food and Drug Administration). To jim omogoča izvajanje razvojnoraziskovalnih storitev in kontrole kakovosti zdravil za evropski in ameriški trg.

Z univerzo iz Kalifornije razvijajo algoritem za nogometne

V laboratorijih opravljajo vse od kontrole kakovosti zdravil, vhodnih surovin in pomožnih snovi do razvoja in validacije postopkov in procesov na področju generike, bioloških zdravil in diagnostike, je pojasnila vodja farmacevtskega analitskega laboratorija Mira Kordiš Krapež.

V molekularnem laboratoriju se ukvarjajo z diagnostiko in biofarmaceutiko, pa tudi z raziskavami in analizami s področja okolja. Njegov vodja Rok Košir nam je na kratko opisal nekaj njihovih projektov. Eden je namenjen razvoju sodobnih testov, kjer se prek analize krvi oziroma tekočinske biopsije diagnosticirajo razne bolezni in rakava obolenja. Skupaj z univerzo iz Kalifornije delajo pri projektu, ki

JURE MAKOVEC

■ **V Labeni so Mira Kordiš Krapež, Borut Čeh, Irena Lemut Čeh in Rok Košir (z leve) slavnostno odprli laboratorije, v katere so v zadnjih treh letih vložili štiri milijone evrov.**

je namenjen predvsem igralcem nogometa. Razvijajo namreč analitiko oziroma algoritem, s katerim bodo odkrivali nagnjenost igralcev k poškodbam kolenske križne vezi in jim temu primerno prilagodili treninge. Razvijajo tudi teste, kjer se prek analize vode ugotovi vsebnost parazitov, ki so škodljivi za razne živali, denimo ribe. S tem bi ribogojni-

cam omogočili precej hitrejše in enostavnejše zaznavanje škodljivcev.

Letos načrtujejo 15- do 20-odstotno rast

»Letos načrtujemo od 15- do 20-odstotno rast prodaje, pri čemer imamo 80 odstotkov poslov že dogovorjenih in zanje tudi podpisane vse pogodbe,« je sklenil Borut Čeh.